

СУЧАСНІ РОЛІ ВИКЛАДАЧА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

І.В.Хом'юк

Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Однією з проблем сучасної освіти є її швидке реагування на зміни суспільства, що в свою чергу, вимагає переосмислення ролі викладача в системі освіти. Компетентнісно орієнтоване навчання вимагає розробки і впровадження викладачем в педагогічний процес нових методів, форм навчання і виховання, які передбачають активну діяльність студентів. Відповідно до даних вимог можна виділити основні компетентності сучасного викладача вищої школи:

- знання предмету викладання;
- ефективне використання методів викладання;
- аналітичне мислення;
- етичність;
- мотивація студентів;
- гнучкість та емоційний інтелект;
- ефективна комунікація.

Особливість діяльності викладача вищої школи полягає в тому, що вона є складно організованою і складається з декількох взаємопов'язаних між собою видів, які мають спільні компоненти. Окремі конкретні види діяльності розрізняються за формою, способами здійснення, часовою та просторовою характеристиками, функціональною спрямованістю і т. ін. Реалізуючи різні цілі діяльності, викладач ЗВО здійснює такі її види: педагогічну, науково-дослідну, професійну (за базовою спеціальністю), адміністративно-господарську, управлінську та громадську. Серед перерахованих діяльностей можна виділити два види творчої діяльності – наукового працівника та педагога [3].

В умовах компетентнісного підходу до підготовки фахівців з вищою освітою поняття «якість освіти» набуває нового звучання і охоплює не тільки знання, уміння й навички, а й особисті утворення особистості, що забезпечують

їй успіх у подальшій професійній діяльності. За таких умов постає проблема створення цілісної системи формування педагогічної компетентності викладача ЗВО та змінюється роль викладача в освітньому процесі.

Наведемо характеристики ролей сучасного викладача в освітньому процесі [2].

№	Роль викладача	Характеристика	Мета діяльності
1.	Викладач-наставник	викладач ЗВО, який є організатором, вихователем і консультантом для студентів, що будує свої стосунки на підставі діалогічного рівня управління педагогічним процесом за умов природності, відкритості, емпатійного розуміння і сприйняття студентів як партнерів.	є особистісний і професійний розвиток майбутніх фахівців того чи іншого напрямку підготовки
2.	Викладач-консультант	фахівець у галузі організації освіти та самоосвіти студента.	Він координує самоосвітню діяльність студентів та вибудовує траєкторію їх саморозвитку.
3.	Викладач-тьютор	за визначенням вченого Ю. Деражне, «тьютор у системі відкритої освіти є найважливішим системотворчим компонентом, який виконує функції викладача, консультанта, методиста і наставника» [1, с. 5]. Тьютор – особа, що веде індивідуальні, групові заняття зі студентами, репетитор, наставник.	покладається відповідальність за ведення цілісного освітнього модуля, організацію групової й індивідуальної роботи зі студентами. Він є ключовою фігурою при дистанційному навчанні, що відповідає за проведення занять зі студентами.
4.	Викладач-модератор	організатор групової роботи	активізує та регламентує процес взаємодії учасників групи на основі демократичних принципів, забезпечує

			ділове спілкування
5.	Викладач-фасилітатор – це Мета викладача	викладач, основне завдання якого полягає у стимулюванні та направленні процесу самостійного пошуку інформації та спільної діяльності студентів.	організувати спілкування всіх учасників обговорення з нейтральної сторони так, щоб зіткнення думок перейшло в конструктивне русло, розбіжності були успішно подолані і прийнятне рішення було вироблено.
	Викладач-коуч	Він приймає студента таким яким він є насправді, а не оцінює його. Коуч – це фахівець, тренер, здатний зробити з людини чемпіона, тобто мова йде про виховання переможців.	допомагає досягти студенту професійної мети.

Таким чином, сучасна система підготовки викладачів вищої школи повинна бути спрямована на забезпечення підготовки фахівців за всіма вищевказаними аспектами, виходячи з яких, очевидними стають завдання навчання організаторів та проектувальників навчального процесу у ЗВО.

Література

1. Деражне Ю. Л. Тьютор в открытом обучении : учебно-методическое пособие / Ю. Л. Деражне. – М. : Изд-во Департамента федеральной государственной службы занятости населения Московской области, 1998. – 58 с.

2. Нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/novi-profesijni-rol-i-zavdanna-sucasnogo-vcitela-v-konteksti-koncepcii-novoi-ukrainskoi-skoli-87162.html>

3. Хом'юк І.В. Деякі проблеми професійно-педагогічної підготовки викладачів технічних ВНЗ / І.В.Хом'юк, В.В.Хом'юк // International scientific

professional periodical journal «THE UNITY OF SCIENCE» / publishing office
Friedrichstrabe 10– Vienna – Austria, 2015. – P. 80–83.